

РЕФАТ ЧУБАРОВ: Я ПЕРЕКОНАНИЙ – МИ БУДЕМО ЖИТИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ, ДЕМОКРАТИЧНІЙ І МОГУТНІЙ УКРАЇНІ...

Наврикінці червня уперше за час президентства Л. Кучми в Національній телекомпанії України здійснено політичну цензуру — зняті з ефіру передачу «П'ятій кут» за участю заступника лідера Меджлісу кримськотатарського народу, керівника фракції «Курультай» у парламенті Криму Рефата Чубарова. Автори телепередачі, журналісти В'ячеслав Піховешек та Віктор Ткачук вважають, що комусь, очевидно, дуже не хотілося, аби кримські татари були позбавлені штугою створеного ім'ю «антонікрайців», аби прозвучала підтримка Меджлісом основних цілей української держави, курсу на економічні реформи, проголошеного українським Президентом.

Дотримуючись принципів свободи слова і гласності, «Кримська світлиця» передруковує найбільш цікаві моменти з циклу телепередачі «П'ятій кут» з Рефатом Чубаровим.

В. Ткачук: — Зарах татари в Криму починають як союзники українців. Як тактичні союзники? Але чи є вони стратегічними союзниками? Як це буде розвиватися у майбутньому? Чи після того, як буде вирішена російська проблема в Криму (якщо вона буде вирішена), не піде розвиток Українських шляхом, яким вже проходили Росія та Грузія? Наприклад, чи не виникне ситуація, схожа на ту, що виникла між Абхазією та Грузією? Або між Чечнею і Росією? Чи не буде поставлена вами вимога дедемартизації, конфедератизації України?

Р. Чубаров: — Я хотів би угадати слова первого Президента незалежної України Леоніда Кравчука. Одного разу він, відповідаючи на запитання, як будуть принципи у відносинах з Росією, сказав, що після першої зустрічі, які відбулися в Криму, я хочу сказати, що це — найголовніший принцип з якого повинні виходити усі політики, коли вони вирішують свої завдання. При цьому, зрозуміло, і кримські татари, і Меджліс виходить із інтересів кримськотатарського народу. Вони повинні ставити із цілями, у цілому, інтереси української суспільства, що зараз проголосили і як зараз намагаються реалізувати. Тобто, я хочу сказати про те, що усі звинувачення, що ми «занадто прокурянські» чи «занадто антіросійські», не мають під своїм ніжком підстави, бо ми, вихідячи зі всіх інтересів, застосуємо, що ми «передріжимо». Ми, сьогодні відмінні у тому, що і в найближчому майбутньому можливі вирішення усіх проблем Криму, у тому числі і кримськотатарської проблеми!

Р. Чубаров: — Я хотів би висловити те, що сьогодні будівниця ідея самостійного Криму, не важливо, скажімо, по якому принципу самостійності — чи то в формі державності кримських татар, чи то як форма якогось іншого державного утворення, або самостійного — це обсурда ідея. Вона неможлива у силу геополітичної обстановки в цьому регіоні. Вони можливі виключно в орбіті однієї з тих великих держав, що є у цьому регіоні — чи то Україна, чи то Росія, чи то Туреччина. Я сьогодні відмінні, і, думаю, ця відмінність зберіжеться, що дотичні татари, які відмінно вирішили оптимальним способом для усіх, хто живе в Криму.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

В. Ткачук: — Уявіть собі на хвилинку, що ви не є кримським татарином, що ви є Президентом України. Як ви вирішите кримськотатарську проблему? Чого ви хочете? От уявіть собі, що хочуть кримські татари. Вони складають етнічну меншину в Криму і, на жаль, вони туди прийшли, що все одно буде менше половини. Чи можна там робити національно-територіальну автономію? Ми не приведе це до росту міжетнічної і мікрелігійної напруги на півострові? Що б ви винесли на місці Президента?

Р. Чубаров: — Одна справа, коли ми розмірюємося із судом, тоді у нас всіх існує ширма відверненості, що це між меною і не можна передходити никому. Я прихильник цього. Але я хотів би вам висловити таку думку: коли смертніті дітей якоїсь групи населення в 2–3 рази вища, ніж у іншої етнічної групі, то ми можемо лише здогадуватися, які думки з'являються тут в голові, і, може, потрібно думати не стільки про те, що буде за цією меншою, скільки про те, що не допустити до переходу цієї меншої.

татарських загонів самооборони. Іх створює Меджліс?

Р. Чубаров: — Ні. Не було заяв про те,

УКРАЇНСЬКІ
ГЕТЬМАНИСЕВЕРИН
НАЛИВАЙКО

Замолоду Северин Наливайко встиг чимало. Він і учився в славетній Острозькій академії, що дозволило йому стати справді освіченулюю людиною, і козакував на Січі, діяла відома з накидачих гарматами.

Тривалий час служив сотником у князя Костянтина Острозького. Але 1594 року з невідомих причин попливши княжий двір і, зібралиши кількадцять чоловіків, оранизовувши походи на турецькі міста, також боровся з польськими магнатами. Попри всіх цих заслуг народився способ до спасення (а воно тоді склало осьміть Наливайка), який відповідав походам, однак козаки навіть до уваги не взяли тих слів. Вони чесно премедувалися до Наливайка.

Наливайко разом з Лободою дійсними успішними походами відвоювали землі, які залежали тоді від Туреччини, взяли також кілька турецьких міст. Потім обєднані війська повернулись на Поділля і захоплювали польські міста та замки.

Шляхта кинула проти постачанів іх свої сили. Але козаки розділилися на три загони, які розбрехлися по Україні. Одним командував Наливайко, другим — Лобода, третьим — Матвій Шауль. Час одніх вони зливалися з однією, а інші — з іншими.

1596 року між Наливайком і Лободою через невідомі причини виник конфлікт, у збройний сутнічі Лободу було вбито. Гетьманом став Матвій Шауль.

Запорожці ще з успіхом боролися проти численних польських військ. Однак сили були нерівними. Шляхта оточила козаків на Трапілі поблизу Шевчуків. Гострим Каміном і невпинно обстрілювалася з гармат, які тікнули з гармат і штурмували укріплений козацький табір, діброви. Між запорожцями почалися нездоги. Одні запропонували здати інші — боротися до перших, бачачи, що табір приреченій, не маючи іншого виходу, портувати жіночі, з дітьми, Двоєтію. Тяжко було та рада не які козаки ухвалили видати Наливайку, і полковникові шляхти з однією умовою: вона збереге життя всім іншим. Поляки, запевнившись, що дотримуються цієї умови, Козаки склали зброю, покіривші їм на слово.

Але коли жовнірі вдерлися до табору, то відразу ж почали вирубувати беззахисних людей. Загинули тоді під іншими шаблями кілька тисяч безтаківників. Лише невелику частину загонів козацької пощастило вирватися з табору і утекти на Запоріжжя.

Козакам пощастило вирватися з оточення, хоч багато їх поглиг біля Гострого Каменя. Вони форсували Дніпро і рушили на Полтавщину. Але поляки знову надогнали і оточили їх. Два тижні розстрілювали вони з гармат і штурмували укріплений козацький табір, діброви. Багато жіночок, дітей і худоби. Між запорожцями почалися нездоги. Одні запропонували здати інші — боротися до перших, бачачи, що табір приреченій, не маючи іншого виходу, портувати жіночі, з дітьми, Двоєтію.

Двоєтію. Тяжко було та рада не які козаки ухвалили видати Наливайку, і полковникові шляхти з однією умовою: вона збереге життя всім іншим. Поляки, запевнившись, що дотримуються цієї умови, Козаки склали зброю, покіривші їм на слово.

Але коли жовнірі вдерлися до табору, то відразу ж почали вирубувати беззахисних людей. Загинули тоді під іншими шаблями кілька тисяч безтаківників. Лише невелику частину загонів козацької пощастило вирватися з табору і утекти на Запоріжжя.

Наливайка з побратимами привезли під послиненою вартою до Львова, де вони зазнали нелюдських тортур. На страту козацьких ватажків прибув з Варшави сам король. Не один з майданів міста знайшли тисячі людей. На іншіх очах Шевчук та інших ватажків четвертів уважали Наливайка ж після цього повезли до столиці Польщі. У Кракові дівго ходили легенди про те, що якого спалили живцем, спеціально зробленому для цього мідному баку. Але, як свідчать історики, Наливайка теж четвертівували, а після його смерті порозішивали на вулицях Варшави руки, ноги і голову бунтівника.

Сталося це 11 квітня 1597 року.

Михаїл СЛАБОШПІЦЬКИЙ.

ТВОРЧИЙ ЗВІТ
МОЛОДИХ

У Сімферопольському художньому училищі імені М. Самокиша відбувається виставка міжнародних виставок у Харкові та Японії і отримав високу оцінку фахівців та глядачів.

Цікаві живописні роботи у Наталики Масалітіної, Сергія Рубана, Офортоювачі Сергій Кальницький, Анжеліка Монсєенко та Марія Лопатіна, які навчаніся у педагога-художника Юрія Кіщенка, виконали цікаві ілюстрації та театральні пластики. Данило Анохін розробив загальний план «Сорочинського ярмарку», а центральну частину подав у вигляді макету з голівами кінськими персонажами.

Настаній календар на 1996 рік «Гілі України» розробила у своїй дипломній роботі Наталика Матюшко з майстерні Віктора Задиринена. Матюшко виконані підлогові роботи, а у заставках зображено діяльність художників, професійними митцями, членами Спілки художників України.

Комісія відзначила живописну майстерність учнів, що за останні два роки, не зважаючи на ускладнені економічні негаради, художники випускники значно зросли. Викладацький колектив училища після випускниками.

Микола ЛІСОВОЙ,

Звичайно, перед ними постала багата проблема у важкому сьогодні. Але хочеться вірити, що вони не розгублять головного — працьовитості, глибокої прагнені до мистецтва, творчого пошуку і стануть справжніми майстрами.

Микола ЛІСОВОЙ,

Віталій ФЕСЕНКО.

На світлинах М. Лісового: випускники художньо-педагогічного відділу Наталика Масалітіної, Тараса Джука, Марії Новикови, Сергія Рубана, Наталика Литарева; художник-формівник Данило Анохін бляє своєї дипломної роботи: заставки з українським календарем Наталики Матюшкою.

Серед перших захистів свою дипломну роботу «Поема про море» Тарас Джуks. Робота здобула високу оцінку, Юній художник мріє продовжити навчання в Державній Академії.

Давні дні ми відвідували у серіозні обличчя випускників відомого училища

ДО ЛЕСИНОГО
ЮВІЛЕЮ

У Луцьку відбувається спільній пленум правління Спілки письменників, журналістів, художників, архітекторів, Фонду культури, на якому було розглянуто питання участі творчих організацій у підготовці та проведенні ювілейних заходів. Зокрема йшлося про відродження в селі Колодяжному літературно-меморіального музею Лесі Українки, проведення наукової конференції «Лесі Українка і Агатангел Кримський — корифеї української культури».

ОСВЯЧЕННЯ
ЦЕРКВІ

2 липня відтепер — храмове свято української громади Сімферополя. У неділю о 10 годині ранку відбулося освячення української православної церкви Київського патріархату у приміщені концертного залу військового штабу військового училища. Священик Владислав Махота освятив всі церкви приміщення, а потім відслужив святкову літургію на честь відкриття храму святих князів Володимира та рівноапостольної княгині Ольги — святочі християнства в Україні.

Наш кор.

Валентин НЕГОДА

БДЖОЛЯР-НЕВДАХА

Біля вулиця Семен, Радій, моя дитина. Бджоли швидко, день... у день...

Носить мед, вощину...

Пояснин фахівець суть, щоб біді зарадити: Не до вулика несуть, А з вулика крадуть...

БАРАН

Кругорогий раз баран, Відбився від отарі. Попхався в гори...

Не доходить до мене.

Вінпідрядиться. Ну віліякі ритмічні коники викидають. Підійде...

— Та ніби. Так, а хіба ж не можна вдома випендрюватися? А то як у юніх краях. Хіба там що?

— Публіка там культурна. Іноземці приїжджають. Та й свої до моря з товстими гаманцями пробиваються. Підробити лішо?

— От тепер, Євгеніє Платонівно, У голові в мене прояснилось. Ну, ну, хай щастить вашій Льольі у тих викобеньках. Дасть Бог, ритмічні.

— Але ж вона на сцені. На виду.

— Не втімлю, Євгеніє Платонівно. Хоч убить, не втімлю. Що ж вона та робить?

— Господи! Нічого тако...

— Музика грає. Хтось співає. А Льолья та... Ну, вівріди, як викобенюється.

— Що, що? Як це?

— Ну, жести всяки показні.

— У юній краї.

— Що це за такі «юні»?

— Де порти та кораблі.

— У моряках служить чи що?

— Що таї моряки. Вона у рок-музиці.

— Матінки! Це ж щось страшне!

— Для темних, може, й страшне. А для культурних — те, що треба.

— Ваша Оля... Пробанте, Льолья, грає, чи що?

— Він з іншої планети. Не знає, що значить викобенюватися.

— Не доходить до мене.

— Вінпідрядиться. Ну віліякі ритмічні коники викидають. Підійде...

— Та ніби. Так, а хіба ж не можна вдома випендрюватися? А то як у юніх краях. Хіба там що?

— Публіка там культурна. Іноземці приїжджають. Та й свої до моря з товстими гаманцями пробиваються. Підробити лішо?

— От тепер, Євгеніє Платонівно, У голові в мене прояснилось. Ну, ну, хай щастить вашій Льольі у тих викобеньках. Дасть Бог, ритмічні.

— Але ж вона на сцені. На виду.

— Не втімлю, Євгеніє Платонівно. Хоч убить, не втімлю.

— Що ж вона та робить?

— Публіка там культурна. Іноземці приїжджають. Та й свої до моря з товстими гаманцями пробиваються. Підробити лішо?

— От тепер, Євгеніє Платонівно, У голові в мене прояснилось. Ну, ну, хай щастить вашій Льольі у тих викобеньках. Дасть Бог, ритмічні.

— Але ж вона на сцені. На виду.

— Не втімлю, Євгеніє Платонівно. Хоч убить, не втімлю.

— Що ж вона та робить?

— Публіка там культурна. Іноземці приїжджають. Та й свої до моря з товстими гаманцями пробиваються. Підробити лішо?

— От тепер, Євгеніє Платонівно, У голові в мене прояснилось. Ну, ну, хай щастить вашій Льольі у тих викобеньках. Дасть Бог, ритмічні.

— Але ж вона на сцені. На виду.

— Не втімлю, Євгеніє Платонівно. Хоч убить, не втімлю.

— Що ж вона та робить?

— Публіка там культурна. Іноземці приїжджають. Та й свої до моря з товстими гаманцями пробиваються. Підробити лішо?

— От тепер, Євгеніє Платонівно, У голові в мене прояснилось. Ну, ну, хай щастить вашій Льольі у тих викобеньках. Дасть Бог, ритмічні.

— Але ж вона на сцені. На виду.

— Не втімлю, Євгеніє Платонів

ПРОГРАММА ТВЕ ТЕЛЕВІДЕНИЯ

ЛЯЛЬКОВОМУ ТЕАТРУ — 55

Чергове, відкриття театрального сезону Кримського лялькового театру з нагоди його 55-річного ювілею розпочалося притомним святом. Навіть несподіваний дощ, який збентежив влаштувальників цього заходу, не перешкодив виставі, що відбувалася прямо під відкритим небом — на площі з фонтаном біля приміщення театру. Глядачів не бракувало: діти з батьками під парасольками терпливо чекали зустрічі з своїми улюбленими артистами та казковими героями. Артисти їх не розчарували: вистава була надзвичайно — з допомогою її присутні змогли одержати уяву про весь процес розвитку ляльково-театрального мистецтва в країнах світу та в колишньому Союзі.

На п'яти сценах, розташованих по периметру фонтанів, в дерев'яних будочках, розгортались хвиляночні події — там демонструвались уривки з драм, комедії та трагедії. Маленьки глядачі цирко-вітали улюбленим лялькам Айболіта, Петрушку, Іванка-дурунка, ковбоя, піратів, куколок інших звірів.

Учні Сімферопольського училища культури запропонували і власну програму — веселу, експресивну.

Кожен, новий виступ захоплені малюки зустрічали бурхливими оплесками.

На світанках Костянтина Дудченка: юні глядачі театру ляльок виступають артисти театру Олександр Капустюк і Олена Тарасова.

ОЙ НА ІВАНА,
ОЙ НА КУПАЛА...

Свято Івана Купала, що відзначається у ніч з 6 на 7 липня, — одне з найпоетичніших народних дійств. Свого часу церква сурово заборонила його. Християнство вважало, що це «паганське свято», а тому і боролося з ним. У народі до Купала ставилися пошитво:

Хлопці ззадулегідь заготовляли сухі дрова для вогнища, а дівчата спеціально плели віночки. Вечері 6 липня, коли сутінки, всім селом збиралася біла річка чи ставу. Парубки розплювали багату, а іонки неподалік закопували принесену з лісу — безрезову гілку, украйтну, квітами та стрічками. Її називали Мареною.

Цього вечора кожному учасникові годилася скочити через вогонь. Найчастіше робили це поперечно. Хлопець з дівчиною брався за руки і разом перестрибували тричі багату. Важалося, що в такій пісні, він чи не він про нас дібрали. Нам купаїльце вірубали, нам купаїльце вірубали, нас на вулиці викивали.

...

Про це дійство створено чимало легенд. Згідно з ними, він чи не він на 7 липня починає цвітіти папороть. Коли стати власником цвіту папороті не так легко. У часі часу, у лісі на чи нечітко оживають різноманітні жахи. Навколо — ляють страждливі крики диких звірів і птиць, стон дерев, пунки удари грому й блискавиць. Тому більшість людей остерігалася йти по папороті.

Ось так поетично відзначали у давнину свято Купала. Практично в кожному селі його чекали з нетерпінням. Оскільки з цього часу починають наступати паркі нічі, то в народі казали: «Після Івана не треба жупана».

Ой, не стій, вербо, над водою
Та не пускай злія по Дніпро.
Ой, Дніпро море розливай,
І день, і ні прибуває.
У верби корінь пімиває,
А зверху вершок усихає.
З верби листя спадає,
Стань собі, вербо, на ринчоу.
У хрестоматію барвіночку.
В запашному васильчику.

«ОЙ ТИ,
МІСЯЦЮ...»

«СМОГ» НА КУХНІ

Екологи, якби були в змозі зробити, мабуть, заборонили б домогосподарям займатися... приготуванням обіду і вечері на гаюваках під твоїм квартирою.

Річ у тім, що шкідливі речовини — надмірний газ, вуглеводні, окиси азоту і т. д., що виникають при горінні природного газу під час готовування їжі, утворюють на кухнях отруйний «смог». При цьому концентрація шкідливих речовин у ньому значно — в 3—4 рази — перевищує максимально допустимі норми, встановлені міністерством з охорони навколишнього середовища для міського повітря.

За даними статистики, більшість італійських домогосподарок щодня проводять на кухні за приготуванням їжі від 2 до 4 годин. Шкода для іншого здоров'я від отруйної суміші, що відходить при цьому, дорівнює тому, що завдали б при-

наймін 40 сигарет, викурених за той же проміжок часу.

Що ж потрібно зробити для того, щоб максимально скоротити шкоду для здоров'я під час роботи в домашньому кухарному цеху? Спеціалісти рекомендують, насамперед, викликати майстра-ремонтника, щоб правильно відрегулювати газові конфорки в плитах. Тим самим, створюють вони, вже можна дослігти помітного зменшення концентрації шкідливих речовин в повітрі на кухні. Пор-друге, необхідно встановити в кухонному вініківництві, що витягує відповідно до вітруній чаць. При цьому домашні повітряючіники, що є на батьківській кухні, проблеми не розв'язують, бо очищають повітря лише від непримімних запахів, але не від шкідливих домішок. І нарешті — не забувати частіше провітрювати кухню, а ще краще — всю квартиру...

Катерина МОТРИЧ.

Засновник Всеукраїнського товариства «Проектів» імені Тараса Шевченка, Кримська організація Спілки письменників України, трудовий колектив редакції.

Головний редактор Володимир МИТКАЛИК.
Редакційна колегія: Григорій РУДНИЦЬКИЙ — заступник головного редактора; Василь БОГУЧКІЙ — відповідальний секретар, редактор відділів — Данило КОННОНЕНКО, Тамара СОЛОВЕЙ.

Головний редактор Володимир МИТКАЛИК.

Редакційна колегія: Григорій РУДНИЦЬКИЙ — заступник головного редактора; Василь БОГУЧКІЙ — відповідальний секретар, редактор відділів — Данило КОННОНЕНКО, Тамара СОЛОВЕЙ.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція застерігає собі право скорочувати статті і виправляти мову.

Газета зареєстрована Державним комітетом України по пресі. Реєстраційне свідоцтво КВ № 803. Індекс 30553.

Телефон редакції: головний редактор 29-86-59; відповідальний секретар 24-61-26; відділ 29-85-59. Факс 29-86-59.

Адреса редакції: м. Сімферополь, вул. Кіївська, 76, 4-й поверх, кімн. 410. Листи просямо надсилати за адресою: 333034, м. Сімферополь-34, пошт. скринька № 972.

Наш розрахунковий рахунок № 609217 у Сімферопольському філіалі Укрбанк «Відродження», МФО 324861.

Худ. фільм / Часть 1
/ Франція.
15.05 Парламентська неділя.
16.35 Вольний крестьянин.
18.10 Телегазета.
18.25 Встреча с пресой.
19.30 Емансипаційний семінар каналу.
20.35 Телеканал "Джокер" ...
Відеопрограмма.
21.10 Клуб "Шико".
21.45 Репортаж.
22.05 Муз.программа.
23.00 Телегазета.
23.10 САМ себе путешественник.
23.30 СІТІ.
23.45 Барнар Барнарто". 7 се-
рия.
0.45 СІТІ.
1.00 Про-відео.

ЧЕРНОМОРСКА

9.00 Х/ф "Оловянный солда-
тик".

10.45 Помоги себе сам.

11.20 "Боевые искусства ми-
ра".

18.00 М/ф.

18.30 Спортивное обозре-
ние "Жиллет".

19.15 Дети на полст-
вікі (21 серія).

20.15 "Бестселлер".

23.30 Уника-ТВ "Развлечения
сегодня".

ЧЕРНОМОРСКА

9.00 Х/ф "Оловянный солда-
тик".

10.45 Помоги себе сам.

11.20 "Боевые искусства ми-
ра".

18.00 М/ф.

18.30 Спортивное обозре-
ние "Жиллет".

19.15 Я люблю РТР.

19.30 Милицейская хроника.

19.45 "Бабушка Нонон и я". 10
серія.

20.20 К 100-летию со дня рож-
дения Карла Орфа.

21.30 Постскриптум.

17.45 Видеотекст.

18.00 "Хофбург".

18.30 "Пульс".

19.30 "Логотип".

19.45 "Бабушка Нонон и я". 10
серія.

20.20 "Славянский базар-95".

21.40 Новости.

22.50 Муз.микс.

23.00 Человек недели.

0.50 Новости.

ЧЕРНОМОРСКА

9.00 Х/ф "Оловянный солда-
тик".

10.45 Помоги себе сам.

11.20 "Боевые искусства ми-
ра".

18.00 М/ф.

18.30 Спортивное обозре-
ние "Жиллет".

19.15 Я люблю РТР.

19.30 Милицейская хроника.

19.45 "Бабушка Нонон и я". 10
серія.

20.20 К 100-летию со дня рож-
дения Карла Орфа.

21.30 Постскриптум.

17.45 Видеотекст.

18.00 "Хофбург".

18.30 "Пульс".

19.30 "Логотип".

19.45 "Бабушка Нонон и я". 10
серія.

20.20 "Славянский базар-95".

21.40 Новости.

22.50 Муз.микс.

23.00 Человек недели.

0.50 Новости.

ЧЕРНОМОРСКА

9.00 Х/ф "Оловянный солда-
тик".

10.45 Помоги себе сам.

11.20 "Боевые искусства ми-
ра".

18.00 М/ф.

18.30 Спортивное обозре-
ние "Жиллет".

19.15 Я люблю РТР.

19.30 Милицейская хроника.

19.45 "Бабушка Нонон и я". 10
серія.

20.20 К 100-летию со дня рож-
дения Карла Орфа.

21.30 Постскриптум.

1